

Status og utfordringer

Det har vært forsinkelser i moderniseringsprogrammet. Men nå ser vi håndfaste bevis på at Sjøforsvaret nærmer seg vedtatt struktur. Treningsnivået må imidlertid styrkes understreker generalinspektør Bruun-Hanssen.

GENERALINSPEKTØREN FOR SJØFORSVARET, KONTRE-ADMIRAL
HAAKON BRUUN-HANSSEN

Sjøforsvaret er opptatt av å produsere og levere maritime kapasiteter 365 dager i året, enten de benyttes i nasjonale farvann eller i internasjonale operasjoner. KNM Fridtjof Nansens bidrag til EUs operasjon Atalanta utenfor Afrikas horn er utvilsomt det mest profilerte bidraget i 2009. I Sjøforsvaret er vi stolt av dette

blant annet fordi det er den første operasjonen våre nye fregatter deltar i. Fartøyet ble klargjort på kort tid og hun deployerte i henhold til plan. Innsatsen til personell i Sjøforsvaret og FLO har vært imponerende og avgjørende for at vi lykkes.

Minerydderen KNM Rauma har deltatt i NATOs stående minerydderstyrke i annet halvår, og har deployert til østkysten av USA, i tillegg til å rydde miner i den engelske kanal. Etter nesten et års pause har deler av KJK igjen deployert til Afghanistan, mens deler av MJK, med sine hurtigbåter, følger KNM Fridtjof

Nansen i Adenbukten.

I lokale farvann er kystvakten alltid til stede. Antallet fartøyer er redusert de siste årene, men til gjengjeld har de nye enhetene en betydelig bedre kapasitet med ressurser til å løse et bredere oppgavespekter. Hovedoppgaven i kystvakten er overvåking av og kontroll med fiskeriaktiviteten i våre enorme havområder med prioritet på nordområdene. De 13 seilende fartøyene har i 2009 i snitt tilbrakt ca 280 døgn i sjøen hvor ca 60 prosent av denne tiden har vært i nordområdene. De nye IKV fartøyene av Nornen klassen har styrket tilstedeværelsen langs

Allierte deltar i mindre grad på øvelser utenfor Norge. Derfor må marinen dra ut for å få trening. Her ser vi fregatten KNM Roald Amundsen på øvelse utenfor USAs østkyst med hangarskipet Harry S Truman. (Foto US Navy)

hele kysten og har fremstått som meget relevante i forhold til å løse statlige oppgaver i indre farvann. KV Nornen var mye i fokus som skadestedsleder sjø i Oslofjorden etter forliset til Crete Cement, og sammen med KV Tor bidro de i tillegg flere uker med å begrense oljesølet etter forliset til Full City utenfor Langesund.

Videre modernisering

St.prp.nr.48 (2007-08), Langtidsproposisjonen for Forsvaret, vektla en betydelig modernisering og styrking av Sjøforsvaret. Denne moderniseringen fortsetter med full styrke. Sjøforsvaret overtok den fjerde fregatten, KNM Helge Ingstad, i september 2009 og fartøyet gjennomfører nå sjøprøver ut fra Haakonvern. Den siste fregatten, KNM Tor Heyerdahl, ligger til kai i Ferrol og overleveres Sjøforsvaret ved årsskiftet 2010/2011. KV Barentshav, den første av tre Barentshav-klasse ytre kystvaktfartøyer, ble overtatt 22 august i 2009 og patruljerer nå i nordområdene. De to neste, KV Bergen og KV Sortland, ligger til utrustning ved Myklebust verft på Sunnmøre og vil bli levert i 2010. Fartøyene er bygget med gassdrift og er banebrytende på dette området. Gassdrift gir en meget god miljøgevinst hvor utslippene av CO₂ og NO_x er redusert med henholdsvis rundt 30 og 90 prosent i sammenligning med tilsvarende dieseldrift. Det femtende fartøyet er under planlegging og skal leveres i 2012. Da vil kystvakten ha den strukturen som Langtidsproposisjonen beskriver.

Skjold-klassen korvetter er dessverre ytterligere forsinket. Alle seks fartøyer er ferdig bygget og ligger til kai ved verftet i Mandal, men pga vedvarende feil på fremdriftslinjen er fartøyene ikke overtatt. Leverandøren jobber med å løse problemene, men dette har vist seg mer tidkrevende enn først antatt. Slik situasjonen er nå vil Sjøforsvaret tidligst kunne overta det første fartøyet medio 2010. De øvrige vil følge med tre måneders mellomrom.

NSM missilet og nye torpedoer til fregattene er satt i produksjon og vil bli levert fortløpende i tidsrommet mellom 2010 og 2012. NH90 helikoptrene til kystvakten og fregattene har vært forsinket i flere år. Det ble gjennomført vellykkede tester om bord i KV Nordkapp i oktober 2009, og det planlegges nå med leveranse av fire helikoptre mot slutten av 2010. Dette er imidlertid helikoptre med begrenset utrustning, og full opera-

tiv kapasitet oppnås ikke før tidligst i 2013. Selv om det er forsinkelser i moderniseringsprogrammene ser vi nå håndfaste bevis på at Sjøforsvaret nærmer seg den strukturen som Stortinget vedtok i 2008.

Trenings- og øvingsaktiviteten

Øvelsene Flotex Silver og Cold Response gir Marinen et verdifullt treningsutbytte og samarbeidet og støtten fra Luftforsvaret fungerer bra. Imidlertid har alliert deltakelse på øvelser i våre farvann avtatt, og Marinen søker derfor å tilfredsstille behovet for trening med allierte ved deltagelse på Nato eller nasjonale øvelser i andre områder.

Jeg vil spesielt fremheve KNM Roald Amundsens deltakelse i øvelser på USAs østkyst med hangarskipet Harry S. Truman. Det ga et meget godt utbytte i løpet av de 28 dagene øvelsene pågikk, og det var viktig å konstantere at våre fregatter var interoperable i scenarier utenfor Norge. Jeg har til hensikt å forsette dette gode samarbeidet med US Navy i de kommende år.

I 2009 har Marinen økt treningsmengden for å levere tilfredsstillende kampkraft for å løse Forsvarets oppgaver i det maritime domenet. Fokus i 2010 vil være å opprettholde dette aktivitetsnivået samtidig som flere fartøyer får en glidende overgang fra sjøprøver til kampkraft trening. KNM Fridtjof Nansen sin oppøving i Storbritannia viser imidlertid at treningsnivået i Marinen er på et minimum og må styrkes for at Sjøforsvaret skal bidra i FN, EU eller NATO ledede oppdrag med kampklare enheter på et akseptabelt profesjonelt nivå.

Kompetanse

Den teknologiske utviklingen og den påfølgende økte dynamikk i sjømilitære operasjoner stiller stadig høyere krav til kompetanse. I tillegg krever lover og regler at en stadig større andel av kompetansen er formalisert gjennom godkjent utdanning. Sjøforsvaret gjennomfører tilpasset profesjonsutdanning og funksjonsrettet utdanning av personellkate-

” Treningsnivået i Marinen er på et minimum og må strykes for at Sjøforsvaret skal bidra til FN, EU og NATO ledede oppdrag med kampklare enheter på et akseptabelt profesjonelt nivå.

Øvelser i Storbritannia med KNM Fridtjof Nansen gav indikasjoner på at antall årsverk på fregattene ligger noe under det som er nødvendig. Fra operasjoner i det indiske hav. (Foto: Torbjørn Kjosvold/ FMS)

gorier på ulike nivåer for å kunne dekke eget behov for kompetanse.

Rekrutteringen til utdanning er god og skolene produserer opp mot maksimal kapasitet. Utdanning krever imidlertid mye ressurser og nødvendige tilpasninger av utdanningsordningene er en kontinuerlig prosess som vil fortsette i 2010.

Bemanningssituasjonen

Bemanningssituasjonen i Sjøforsvaret etter Neptun prosessen i 2005 har vært an-

strengt og medført at flere fartøyer ikke er bemannet.

I tillegg gav oppøvingen til KNM Fridtjof Nansen i Storbritannia oss indikasjoner på at antall årsverk på fregattene ligger noe under det som er nødvendig for å håndtere komplekse og simultane oppgaver om bord. Vedlikeholdsbehovet om bord er også høyere enn antatt da fartøyene ble prosjektert, noe som ytterligere forsterker behovet for å se på årsverksrammen.

Sjøforsvaret har gjennomgående godt motivert personell med høy kompetanse. Dette er kjent i næringslivet og dessverre mister vi for mye teknisk personell til annen virksomhet i Norge. En av grunnene er manglende samsvar mellom oppgaver og ressurser.

I 2010 vil Sjøforsvaret konkurrere om å være en utfordrende og trygg arbeidsplass. Vi skal arbeide for å ha en god balanse mellom oppgaver og ressurser, spesielt på våre fartøyer. Vi skal begynne arbeidet med å overføre årsverksrammer til fartøyene for å styrke bemanningen og på sikt øke antallet fartøyer i operativ drift. Dette er nødvendig for å beholde godt kvalifiserte og dyktige medarbeidere. Det blir en stor utfordring innenfor stramme rammer, men nødvendig for at Sjøforsvaret skal levere patruljedøgn og kampkraft i 2010 og videre fremover. ■

APCOS® 4000
Advanced Platform Communication System®4000

- Next generation of digital communication network
- Most advanced military communication network available
- Highlights are:
  - Redundant ATM network backbone for high reliability
  - New advanced user terminals VCT- Voice and Control Terminal
  - Broadband switching capabilities
- “Building block” flexibility for any size of shipboard or C4I application

ICS supplier for mayor RNoN vessels

AEROMARITIME SYSTEMBAU GMBH
 INTEGRATION IS THE KEY - THE COMMUNICATION SYSTEMS HOUSE

AEROMARITIME SYSTEMBAU GmbH
 Ludwig-Erhard-Straße 16
 85375 Neufahrn / Germany
 Tel.: +49 8165 61 71 - 0
 Fax: +49 8165 61 71 - 200
 http://www.aeromaritime.de